• Школа сприяння сталому розвитку

МИ У ПРОЕКТІ «ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІ ШКОЛИ»

За останні століття люди стали настільки залежними від енергоресурсів, що вже не можуть уявити життя без них. Але процес одержання енергії забруднює повітря оксидами азоту та сірки, що спричиняє кислотні дощі, які знищують ліси, водойми, все живе на планеті. Енергетичні ресурси нашої країни – природний газ, вугілля, торф, нафта – не відновлювані і будуть вичерпані за 30-40 років. На думку вчених, за такого нерозумного поводження з енергією в біосфері Землі незабаром почнуться катастрофічні зміни.

На жаль, ми часто не думаємо про необхідність економії тепла, електрики, газу та води. Людям завжди чогось бракує: то часу, то розуму, і ми далі викидаємо ресурси й гроші «на вітер», завдаємо шкоди не лише собі, довкіллю, але і ставимо під загрозу існування наших дітей та онуків.

Постає питання: що робити? Невже ми приречені? Ні! Можна сповільнити процес руйнування і забруднення планети, якщо економно використовувати енергію, дбайливо ставитися до природи.

Ми, адміністрація та вчителі навчально-виховного комплексу № 66, бачимо свою особливу місію в поширенні інформації, у створенні нового екологічного світогляду молоді. Світогляду, що допоможе поглянути на довкілля не з позиції пасивного споживача, а з позиції активного турботливого господаря.

Саме тому третій рік поспіль ми активно впроваджуємо курс «Уроки для сталого розвитку». Цієї осені на щорічній науково-практичній конференції «Практика освіти для сталого розвитку в Україні», що відбулася у Львові, наш колектив отримав звання **«Школа сприяння сталому розвитку»** за підсумками Всеукраїнського конкурсу-огляду.

Ми багато зробили, але хочемо зробити ще більше, адже розуміємо важливість цієї справи. **Наш навчальний заклад подолав конкурсний відбір для участі у спільному проекті Дніпропетровської обласної ради та енергетичної компанії ДТЕК, який об'єднав в собі обласний конкурс «Енергозбереження задля майбутнього» та соціальний проект ДТЕК «Енергоефективні школи».**

16 грудня 2014 року відбувся урочистий старт проекту. На знак своєї приналежності до спільної справи кожен учасник свята зробив паперовий ліхтарик, і вся наша велика школа розквітла від безлічі різнокольорових вогників. І діти, і їхні батьки, і вчителі так засвідчили свою небайдужість до долі рідного міста і країни.

У вітальному слові директор навчально-виховного комплексу Людмила Петрівна Коробка подякувала обласній раді, її голові Євгену Григоровичу Удоду та енергетичній компанії ДТЕК за такий актуальний і важливий проект, висловила впевненість у тому, що спільними зусиллями можна вирішити будь-яку проблему.

Напередодні старту учнівська рада шкільної республіки «Крила» оголосила конкурс інформаційних стіннівок «Ми в проекті «Енергоефективні школи». Переможці – учні 7-Б – отримали почесну можливість стати пілотним класом з упровадження заходів у межах проекту. На церемонії посвячення діти разом з учителем фізики Тетяною Станіславівною Федуловою пообіцяли: оволодіти курсом «Основи теплопостачання й теплозбереження»; застосовувати набуті знання в житті, розробити проектну пропозицію; на високому рівні презентувати свою роботу; своєю діяльністю бути корисними рідній школі.

Відбулося посвячення дітей у члени енергопатруля, який очолила заступник директора з господарської роботи Людмила Андріївна Діброва. Учні теж пообіцяли: пропагувати правила енергозбереження та електробезпеки; використовувати тільки енергоощадні лампочки; вимикати непотрібне світло в кімнатах; брати активну участь у конкурсах з енергоаудиту.

Діти придумали й декламували гасла: «Як вогонь приніс нам Прометей, тепло і світло збережемо для людей», «Весь мир решили мы спасти – дорогой энергосбережения идти!», «Мы вместе, нас много, мы знаем дорогу!», «Мы сохраним тепло и свет – вот кризису от нас ответ!».

Наприкінці свята, демонструючи єдність спільних думок і планів, гуртом заспівали пісню «Пока не поздно!».

Нам справді важко уявити життя без найрізноманітніших здобутків цивілізації. Але, якщо ми не змінимо нерозумне, безжальне і безвідповідальне ставлення до енергоресурсів, чи надовго вистачить цих благ?

Вчителі, учні і їхні батьки відповіли на це питання і зробили свій вибір – ми у проекті «Енергоефективні школи»!

Якщо ти не байдужий до майбутнього своєї країни – ти з нами!
Якщо тобі байдуже твоє життя і життя твоїх нащадків – ти проти нас!
Якщо ти за економію та ощадливість – ти з нами!
Якщо ти марнотратний і неуважний – ти проти нас!
Якщо ти за збереження тепла, світла, води, газу – ти з нами!
Якщо тебе це не обходить – ти не проти нас, ти проти себе!
На якій планеті ти хочеш жити – на яскравій і барвистій чи на виснаженій і мертвій?
Вибирай сам!

Вчителі та учні НВК № 66

• Асоційовані школи ЮНЕСКО

СІНКВЕЙН І ТОЛЕРАНТНІСТЬ

Учениці СЗШ № 107 К. Бойко та Є. Гаркуша

Під егідою Національної комісії України у справах ЮНЕСКО у Києві 28-29 листопада відбулася XVI Всеукраїнська конференція учнів асоційованих шкіл ЮНЕСКО «***Модель ідеального суспільства за Шевченком: освітні ініціативи ЮНЕСКО задля гармонізації відносин у полікультурному світі відповідно до принципів «Нового гуманізму»***.

Мета конференції – залучити учнів до конструктивної дискусії щодо шляхів впровадження ідей Т.Г. Шевченка в сучасній Україні та зосередити увагу на співпраці шкіл ЮНЕСКО Сходу та Заходу, Центру та Півдня нашої держави для реалізації основних пріоритетів концепції «Нового гуманізму»: солідарності, сприяння миру та діалогу засобами освіти та комунікації.

Дніпропетровськ представляли учні СЗШ № 107 (учасник проекту з 1994 року), які взяли активну участь у конструюванні Кола Гендеру у проектній студії: **«Роль жінки у суспільстві за Т.Г. Шевченком та гендерні ініціативи ЮНЕСКО».**

У роботі використовували такі методи критичного мислення, як сінквейн і керована дискусія.

У майбутньому учні навчального закладу планують працювати над розв'язанням проблем існування народів без насильства та екологічних криз.

Україна
Прекрасна, безкрайня
Розквітає, міцніє, оберігає…
У рідному краї і серце співає!
Батьківщина.

(Сінквейн СЗШ № 107)

Заступник міністра освіти і науки України Андрій Євгенович Гевко з представниками СЗШ № 107

Довідка. Сінквейн, або сенкан – це вірш, що складається з п'яти рядків. Походить від французького слова «cinquains» – «п'ять».

У першому рядку має бути одне слово, яке визначає тему.

Другий рядок – це опис теми, який складається із двох прикметників.

Третій рядок із трьох дієслів називає дії, пов'язані з темою.

Четвертий рядок є фразою з чотирьох слів і висловлює ставлення до теми.

Останній рядок – одне слово – синонім до першого слова.

ЮТ 1932
ОЦНТТ та ІТУМ
Дніпропетровськ

• VI очна аерокосмічна школа

На зимових канікулах під час триденної програми в аерокосмічній школі навчалися майже 50 учнів 7-11-х класів із семи міст і районів Дніпропетровщини. Школярі побачили, як на заводі збирають справжні ракети, дізналися про особливості їхніх двигунів і практикувалися у знаннях з астрономії та фізики.

Першого дня учні відвідали лабораторію двигунобудування та кафедру проектування конструкцій летальних апаратів і систем автоматичного управління фізико-технічного факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Науковці розповіли юним конструкторам про те, як працюють вузли двигунів, що виводять ракети на орбіту.

Наступного дня відбулися екскурсії до Південного машинобудівного заводу імені Олександра Макарова та музею космонавтики Дніпропетровського ліцею інформаційних технологій.

• 21 січня на базі Дніпропетровського обласного центру науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді відбувся обласний конкурс з WEB-дизайну, на який надійшло 78 робіт із загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних навчальних закладів області.

Переможцями стали 11 учнів Кривого Рогу, Дніпропетровська, Нікополя, Широківського району.

• 24-25 січня в обласних змаганнях з автомодельного спорту взяли участь 7 команд (35 учнів та вихованців позашкільних навчальних закладів області).

Вони змагалися у 4-х класах кордових моделей (ЕЛ – іграшка, вдосконалена модель промислового виробництва з електродвигуном; ЕЛ-К – контурна модель-копія з електродвигуном; ЕЛ-О – об'ємна модель-копія з електродвигуном; ЕЛ-АЕРО – модель аеромобіля з повітряним гвинтом і електродвигуном). Переможцями стали команди Нікополя (І місце), обласного центру науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді (ІІ місце), Кривого Рогу (ІІІ місце).

Третій день учні провели в національному центрі аерокосмічної освіти молоді України, де побували на «майстер-класах» із виготовлення макетів ракет.

Довідка. Першу очну аерокосмічну школу провели у 2011 році. Відтоді такий курс лекційних і практичних занять відбувається двічі на рік. Учасниками очної школи зазвичай є діти-слухачі віртуальної аерокосмічної школи.

БЛАГОДІЙНИЙ ЧИТАЦЬКИЙ МАРАФОН

Ідея проведення благодійного читацького марафону виникла чотири роки тому. Поштовхом був сюжет програми «Вісті», де йшлося про досвід вчителів Чехії, які інноваційно вирішують проблему читання школярів. Учням запропонували читати твори й отримувати за це гроші, які можна використовувати з благодійною метою. Дітям так сподобалася ця ідея, що вони почали читати всюди: на уроках, перервах, вдома та в громадському транспорті, а зароблені таким чином гроші допомогли багатьом іншим дітям.

Перший наш благодійний марафон відбувся в 5-А класі СЗШ № 8 Орджонікідзе у 2012 році. Тоді читали всі, але до фінішу (контрольні тести за прочитаними творами) дійшли тільки двоє.

Наступного року марафон відбувся на обласному рівні, до нього долучилися понад сто учнів із 27 навчальних закладів.

Цього року міжрегіональний марафон стартував 15 жовтня та об'єднав 357 учнів із 35 навчальних закладів Дніпропетровщини, Запоріжжя, Одеської та Сумської областей, міст Тореза, Краматорська, Маріуполя.

Координаторами марафону стали члени гуртка «Розумники та розумниці» Орджонікідзевського будинку творчості дітей та юнацтва (директор С.І. Главацька), що діє на базі СЗШ № 8 (директор Л.М. Івасіва).

На початку марафону учні отримали звернення: «*...у марафоні немає переможених, адже читати ви будете не лише для себе, але й для тих, кому ви хочете зробити подарунок на день святого Миколая – друзів, учителів, знайомих і незнайомих. Читання – один із найбільших винаходів людства, головна рушійна сила будь-якої прогресивної думки. Завдяки читанню ви зможете своєю працею подарувати радість іншим. Безумовно, гарну книгу можна купити. Але неможливо купити прагнення нагадати іншим, що віддавати, дарувати, любити і жертвувати – це найважливіше, що добрі справи завжди цінуються. Як може школяр дарувати книги? Ви покажете це своїм однокласникам...*»

Учні 5-7-х класів читали твори Олександра Пушкіна і Михайла Лермонтова.

Учасники марафону постійно спілкувалися, знайомилися віртуально, писали твори про тих, кому готують подарунки – книги.

Першого грудня, під час контрольного тестування, було чимало проблем: відключався Інтернет у Сумській області, тимчасово зникало світло в Одеській, але учасники продемонстрували, що вони – справжні бійці.

11 грудня на підбиття підсумків у ДОІППО зібралися учасники, які після віртуального знайомства побачили один одного в реальному просторі.

Марафон презентували члени клубу «Розумники та розумниці»: С.Е. Ільчук – керівник клубу, вчитель російської мови та світової літератури СЗШ № 8, Анастасія Сорокіна, Олександра Желєзняк – учениці 10-А класу, Єлизавета Тишкевич і Катерина Шкуренко – учениці 9-А класу, Анастасія Цупрова, Анастасія Чуркіна, Єгор Дробот, Іван Пашинський, Владислав Понікарчик – учні 7-А класу.

Учні взяли участь у комунікативних конкурсах, представили імпровізовані загадки про дорослих, а також передали подарунки (м'які іграшки та канцтовари) для учасників марафону з Донецької області та дітей, які перебувають у лікарнях Дніпропетровська.

Керівник проекту – методист ДОІППО М.Є. Чубарова ознайомила присутніх із комунікативним продуктом обласної творчої філологічної майстерні – благодійним марафоном, який 2015 року планується вже як всеукраїнський, і відзначила високий професійний рівень проведення заходу.

Учні отримали сертифікати учасників і дипломи переможців, а головне – книжки, які надала Всеукраїнська громадська організація «Русская школа» (голова О.М. Кондряков, Київ).

«*Ми чекаємо Новий рік як свято чудес, а день Святого Миколая – як виконання бажань. Для нас, марафонців, цей день особливий. Ми не лише отримуємо подарунки, а й даруємо їх. Три місяці наполегливого читання. Не все ми зрозуміли і не до всього доросли. Однокласники скептично посміювалися, а ми читали. Вчителі непокоїлися, а ми читали. Батьки турбувалися, а ми читали. Родичі – не розуміли, а ми читали. У день виконання контрольного завдання зникало світло і вимикався Інтернет, але ми все одно дісталися до фінішу. Ми читали заради усмішок тих, кому сьогодні не до сміху. Ми читали заради тих, кому давно нічого не дарували. Ми читали заради визнання вчителів, які в нас повірили. Ми читали заради того, щоб у наших душах ніколи не згасло милосердя. Робити добро – ось головне призначення ЛЮ – ДИ – НИ*», – з такими словами звернулися до читачів нашої країни учні міста Орджонікідзе, а учасники марафону висловили бажання і далі робити цю благодійну справу.

У планах клуба «Розумники та розумниці» – ще один проект: міжнародний фестиваль інтелектуальних комунікативних ігор, який об'єднає знавців із багатьох країн. Організатором цього заходу стане наше рідне місто.

Світлана ІЛЬЧУК, Орджонікідзе

КНИЖКИ НАШИХ МАМ І БАБУСЬ

Музей «Літературне Придніпров'я» до новорічних свят і зимових канікул відкрив виставку родинного відвідування, де представлені книжки 1950-1980-х рр.: «Кот Василий» Олексія Крилова, «Приключения старой куклы» Галини Камєнної, «Півень-сурмач» Людмили Левченко, «Добрый великан» Белли Бєлової, «Друзі» Дмитра Демерджі, «Мишка-хвастунишка» Івана Гагаріна.

Створені для виховання «розумного серця» і «доброго розуму» ці книжки тривалий час були чи не найпопулярнішою дитячою літературою в країні. Так, загальний наклад «Кота Василия» – понад 9 млн примірників.

За книжкою Г. Камєнної «Приключения старой куклы» був створений навчальний діафільм. Кольорова казка про ляльку Босоножку, відтворена променем світла на білому простирадлі, – одне з яскравих вражень дитинства сьогоднішніх бабусь і дідусів.

Свого часу колосальним накладом з благословення Агнії Барто, вийшла книжка школярки із Дніпропетровська Белли Бєлової «Рукавички». Відтоді її вірші друкували найвідоміші дитячі журнали: «Мурзилка», «Веселые картинки» та ін. Фурор у видавничому світі зчинила яскраво ілюстрована казка Дмитра Демерджі «Друзі». Попри те, що книжка вийшла накладом 100 тисяч, довелося додруковувати її на прохання шанувальників казки.

Популярність книжок визначали не лише їхнє смислове навантаження, легкість викладу матеріалу, а й цікавих ілюстративний матеріал відомого майстра-ілюстратора дитячої книжки Володимира Любарського. Органічно поєднуючись із літературним текстом, його малюнки допомагають дітям краще сприймати і запам'ятовувати зміст книжок.

Багато років тому завдяки цим книжкам відбулося входження до книжкового всесвіту батьків, бабусь і дідусів сьогоднішніх дітей; ці книжки й досі бентежать серця їхніх дітей і онуків. То ж виставка об'єднує кілька поколінь читачів.

Тут широко представлені ілюстрації Володимира Любарського до дитячих книжок різних авторів (серед них – С. Маршак, К. Чуковський, О. Толстой), що виходили у видавництвах Дніпропетровська, а також дитячі іграшки 1960-х рр.

Для створення інсталяції за книжкою «Приключения старой куклы» музею потрібен дерев'яний кінь на колесах 1950-1960-х рр. Тому просимо допомогти у пошуку такої іграшки. Музей із вдячністю прийме також дитячі книжки з ілюстраціями В. Любарського, видані у Дніпропетровську. Дарувальникам – вхід на виставку безкоштовний.

Щодня, окрім понеділка і четверга, з 11:00 до 12:00 на виставці відбуваються сеанси перегляду мультфільмів 1960-70-х рр., які разом із книжками та іграшками створювали світ дитинства бабусь і дідусів сучасної малечі.

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ ПРОСТІР ПАВЛОГРАДА

У нашому місті створено художньо-естетичний освітній простір, що сприяє гармонійному вихованню дітей і молоді.

Для існування і розвитку такого середовища, перш за все, необхідний висококультурний педагог, який зможе прищеплювати художньо-естетичний смак учням. На думку Редьярда Кіплінга, цікавий той учитель, який вміє мислити, не роблячи думку своєю метою, поєднуючи справжню освіченість з умінням реалізуватися у творчій діяльності. Художньо-естетична культура вчителя – це сукупність характеру, здорового глузду і свідомого педагогічного досвіду.

Для професійно-педагогічної діяльності вчителя характерна художньо-естетична компетентність, як одна зі складових інтелігентності. У школах створені умови для педагогічного зростання, а імідж учителя залежить від іміджу сучасного навчального закладу.

Для керівників навчальних закладів у 2010 році на базі СЗШ № 4 проведено семінар-практикум на тему «Створення іміджу сучасного навчального закладу як необхідна складова управлінської діяльності».

У 2014 році всі керівники навчальних закладів міста взяли участь у роботі «круглого столу» за участю співробітників ДОІППО на тему **«Роль курсів морально-духовного спрямування у вихованні дітей і молоді та створенні необхідного освітнього середовища».**

А почалося все з діагностики, яку провели психологи за апробованими методиками. Завдяки цьому заступники директорів з навчально-виховної роботи за допомогою спеціалістів-тренерів обласного та всеукраїнського рівнів спланували диференційовані заходи з підвищення рівня художньо-естетичної компетентності педагогів.

Формуванню освіченого, інтелігентного вчителя сприяють методичні вітальні, педагогічні клуби, психологічні тренінги, методичні години. Кожен заклад вибирає найбільш доцільну для цього колективу форму роботи.

Так, в Палаці творчості дітей та юнацтва, який має звання «Флагман сучасної освіти», багато років працює клуб «Берегиня», в СЗШ № 11 – педагогічний клуб «Пошук». Доброю традицією стало проведення заходів, спільних для вчителів та учнів («Що? Де? Коли?», вечори, зустрічі тощо).

Друга складова художньо-естетичного освітнього середовища – це учні, сучасні, гармонійно розвинені, які вміють і навчатися гарно, і працювати, і порядними людьми бути. Вихованню таких дітей сприяє система роботи навчального закладу. Ще з дитячого садка ми звертаємо увагу на формування художньо-естетичного смаку вихованців, якому сприяють і оформлення груп, і святкові костюми, і проведені на високому мистецькому рівні тематичні ранки. Велику увагу приділяємо театралізації, завдяки чому наші садочки є постійними учасниками Всеукраїнських і обласних театрально-мистецьких конкурсів.

Прийшовши до школи, діти потрапляють в нове освітнє естетичне середовище (кабінети, робочі місця, оформлення куточків), яке різне в кожному закладі, але єдине в одному – відповідає вимогам держстандарту та сприяє естетичному вихованню.

Вихованню почуття краси допомагає і вивчення предметів навчального плану державного освітнього стандарту: музики, образотворчого мистецтва, літератури, художньої культури. Ці предмети опановують усі учні. Крім того, є варіативна частина. Незважаючи на фінансові труднощі, у школах вивчають такі курси, як «Хореографія», «Ритміка», «Дизайн», «Комп'ютерна графіка». У СЗШ № 20 є профільні класи художньо-естетичного напрямку, де викладають спецкурси з архітектури, ландшафтного дизайну, дизайну одягу.

Початковий досвід художньо-естетичної освіти, набутий у садку та школі, закріплюється на заняттях у шкільних гуртках і в позашкільних закладах.

Неможливо створити художньо-естетичне освітнє середовище без позашкільних навчальних закладів. Їх у нашому місті 5 (3 – багатопрофільних, 2 – екологічного та науково-технічного спрямування). Вони розташовані в різних мікрорайонах міста, але мають можливість охопити всіх охочих відвідувати гуртки за своїми вподобаннями, а міський ліцей навіть має свій хореографічний ансамбль «Ритми юності», який здобув численні перемоги на обласному та Всеукраїнському рівнях.

Велике значення має соціокультурне середовище навчальних закладів. Для художньо-естетичної освіти та організації дозвілля навчальні заклади співпрацюють із закладами культури нашого міста: краєзнавчим музеєм, культурно-дозвільним центром «Мир», бібліотеками і театрами Дніпропетровська.

У практиці виховної роботи шкіл проведення різноманітних свят: «Дні творчості», «Українські вечорниці», «Танцювальні марафони», «Шкільні ярмарки талантів», «Парад зірок», «Віват, таланти», персональні виставки робіт обдарованих дітей, фестивалі: «Зірки надії і добра», «Різдвяна зірочка», «Пісенний дивоцвіт»; конкурси дитячого малюнка: «Наш Шевченко», «Битва за Дніпро», «Чорнобильська палітра»; виставки декоративно-ужиткового мистецтва «Рідному місту присвячується»; конкурси «Собори наших душ», «Моє Придніпров'я».

Загалом до позашкільної освіти залучено 65 % дітей: позашкільні навчальні заклади відвідують 34479 дітей; Дитячу юнацьку спортивну школу та спортивні комплекси – 1857; початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади – 905.

Перлиною нашого міста є драматичний театр ім. Бориса Захави. Між відділом освіти і театром діє договір про співпрацю; на базі театру проводяться уроки-концерти, уроки-зустрічі. Школярі постійно відвідують вистави, наші учні є акторами молодіжної трупи. Спектакль «Мій Шевченко», створений театром до 200-річчя поета, побачили всі школи міста.

Величезною допомогою у створенні художньо-естетичного освітнього середовища є залучення до естетико-виховного процесу батьків наших вихованців. Нестандартні форми батьківських зборів, тренінги, під час яких батьки можуть грати ту чи іншу роль у виховному процесі, спільні заходи, починаючи від дитячого садка, сприяють вихованню культури і батьків, і учнів.

Створення художньо-естетичного освітнього середовища – процес тривалий і нелегкий, але початок уже є: бачимо результати. А головне, – павлоградські педагоги не вдовольняються досягнутим, адже ми формуємо особистість – інноваційну, сучасну, креативну, внутрішньо красиву.

Олександр РЄЗНІКОВ,
начальник відділу освіти
Павлоградської міської ради

«Я – ЄВРОПЕЄЦЬ» – погляд з козацького краю

Двоє школярів з Дніпропетровщини посіли призові місця у II Всеукраїнському конкурсі есе «Я – європеєць».

Юлія Калиниченко, учениця Криворізької СЗШ № 7 з поглибленим вивченням біології здобула II місце за своє бачення особливостей приналежності до європейської культури.

У своєму есе Юлія міркує про те, як воно бути «географічним європейцем» і яким є шлях України до ЄС: «Географічний вимір європейськості – це як погляд на картину. Ніби ти на неї дивишся, проте не надто й бачиш. А ця мозаїка потребує багато роздумів. А втім, географія – лише рамка картини під назвою «*Європа». (...) Україна дуже прагне вступити до Євросоюзу, і я сподіваюсь, що все, до чого ми прагнемо – здійсниться. Тому ми маємо йти до останнього і подолати всі перепони на своєму шляху, непохитно та з піднесеною головою. І завдяки цьому ми зможемо досягти своєї мети*».

Призове III місце виборов учень Дніпропетровського навчально-виховного об'єднання № 28 **Всеволод Затонський**. Молодий публіцист виклав свою теорію «анатомії» Європи: «*Чи знаєте ви, що спільного у невеличкого українського селища Ділове, що за 18 кілометрів від міста Рахів на Гуцульщині, та литовського селища Пуршункяй за 26 кілометрів від Вільнюса? Поцікавтеся – і з'ясуєте, що це два «серця»! Містечко Пуршункяй у Литві – офіційний географічний центр Європи, про що свідчить збудований там Парк Європи. Отже, Литва – географічне серце Європи. Але за іншою методикою обчислення на роль географічного центру Європи може претендувати і гуцульське селище поблизу Рахова. Отаке дружнє змагання... Отакий збіг обставин... І нехай таких «сердець» буде багато, бо з одного не зросте ані дружби, ані побратимства, ані кохання!*».

На думку Всеволода є три ключові фактори, які сприятимуть успішній проєвропейській політиці в Україні: «Хто нам, мені, Україні допоможе в моїх, наших сподіваннях? По-перше, наша історія. По-друге, сучасні герої. По-третє, друзі. Є друзі-люди та друзі-країни. Як це важливо сьогодні для моєї держави!»

Довідка. Всеукраїнський конкурс «Я – європеєць» відбувся за підтримки Міністерства освіти і науки України та Посольства Литовської Республіки в Україні спільно з Всеукраїнською молодіжною громадською організацією «Серце до серця».

У Всеукраїнській першості юних есеїстів взяли участь 530 претендентів – школярів 8-11-х класів з різних куточків країни. Переможці отримали цінні подарунки. Нагородження відбулося у Посольстві Литви (м. Київ).

Прес-сектор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

ЄВРОПЕЙСЬКА ЄДНІСТЬ

У Дніпродзержинську 5 грудня в приміщенні гімназії № 39 відбувся семінар для шкільних євроклубів, який організувала Рада Міської асоціації шкільних євроклубів. Представництво ЄС в Україні та представники міської влади надіслали привітання учасникам заходу.

Гімназійний клуб «Європейська єдність» об'єднує майбутню еліту нації, якій притаманна шляхетність, естетичний смак, гострота мислення, творчість і талант, допитливість і, передусім, духовність. В закладі діє система розвитку соціального та міжнародного партнерства. Гімназія активно співпрацює з Корпусом миру США, вищими навчальними закладами Польщі, Чехії, Франції, спілками національних меншин міста, є активним учасником програм «Інтеграція без кордонів» та «Освіта без кордонів».

Активну участь у святі взяли євроклуби інших навчальних закладів міста. Захід об'єднав молоді серця і переконав євроклубівців у тому, що вони прямують правильним шляхом – шляхом до Європи, до свободи і справедливості.

Людмила ЗАПОРОЖЧЕНКО, науковий співробітник науково-дослідної лабораторії європейської освіти кафедри філософії випереджаючої освіти та управління інноваційною діяльністю ДОІППО

ДІТИ ІЗ ЗОНИ АТО НА ПРИДНІПРОВ'Ї

Дніпропетровщина приймає дітей, які приїхали із зони АТО з-під обстрілів ворожої артилерії. У Мар'їнці, Авдіївці та інших містах і селах у них залишилися рідний дім, батьки та друзі. Щоб якомога швидше оговтатися від пережитого та звикнути до тимчасового дому, кожному з маленьких переселенців потрібна підтримка і допомога.

Питаннями забезпечення дітей-переселенців усім необхідним займаються обласна та міська влада спільно з волонтерами та небайдужими мешканцями області. Наразі Дніпропетровщина готова прийняти до 2,5 тисяч дітей з Донбасу – ця кількість за потреби може бути збільшена.

«*Наше завдання – зробити так, щоб діти почували себе як вдома. Звичайно, ми не замінимо їм батьківське тепло, але прагнемо зробити все, щоб їм було комфортно,* – зазначив радник голови облдержадміністрації Олексій Салкоч. – *Щойно формується автобус з дітьми, ми разом із працівниками міліції організовуємо машину супроводу, на межі областей забираємо їх та відвозимо до місця призначення. Дітей поселяють до таборів відпочинку та санаторіїв, де вони оздоровлюються і навчаються. Переселенці зможуть жити там скільки буде потрібно – поки не закінчаться бойові дії*».

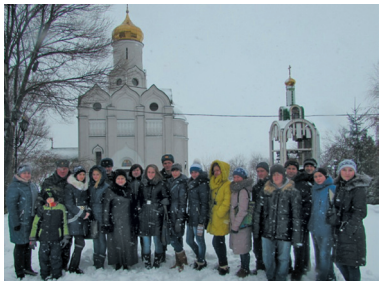

До Дніпропетровського дитячого санаторію № 2 у супроводі трьох дорослих приїхали 39 дітей з Авдіївки.

«В Авдіївці жити неможливо, – говорить Любов Костянова, яка приїхала з онуком. – Щодня обстріли, ми сидимо в підвалах. Будинки зруйновані, снаряди влучають і в школи, і в лікарню. Немає ні світла, ні води».

У санаторії налагоджено навчальний процес. Гості забезпечені харчуванням. Передбачена загальнозміцнювальна дієта, вітамінотерапія та оздоровчі фізпроцедури. Діти перебуватимуть під наглядом лікаря-гастроентеролога та медичного персоналу. З ними працює психолог, адже малеча отримала величезний стрес від пережитого.

«У нас діє школа. Навчаються діти від 1 до 7 класу. Програма в повному обсязі, вчителі володіють програмами і українських, і російських шкіл. Учні старших класів будуть ходити на навчання до школи, яка розташована поруч», – розповіла завідувач педагогічної частини санаторію Марина Маслова.

Радник голови облдержадміністрації Олексій Салкоч зазначив, що загалом школа-інтернат готувалася прийняти 200 дітей з Донбасу. Але не всі змогли виїхати з-під постійних обстрілів ворожої артилерії. «Місцеві органи самоврядування організовують екскурсії містом, роботу гуртків, де діти можуть розвиватися – шити, грати на фортепіано, танцювати. Також можна відвідувати режисерські курси. Є футбольне і баскетбольне поля, невеликий тренажерний зал», – наголосив він.

Директор Нікопольської школи-інтернату Станіслав Клінг розповів, що і дорослий, і дитячий колективи налаштовані дуже позитивно і прагнуть допомогти дітям, зокрема і психологічно: «Ми готуємося до того, що це нелегко, адже розуміємо, що діти психологічно травмовані. Ми намагаємося допомогти їм звільнитися від важких спогадів. У нас у штаті є психолог».

Допомогти працівникам школи-інтернату зголосилися соціальні служби та ДСНС, які готові за потреби направляти сюди своїх психологів.

• • •

Нікопольська школа-інтернат «Гармонія» стала новим тимчасовим домом для 68 маленьких переселенців, яких вивезли з-під обстрілів бойовиків.

«Обстрілюють щодня. Ми з ранку і до вечора сидимо в підвалах. У нас немає ні світла, ні газу, ні води. Готуємо на вогнищі», – розповідає про пережите Віолета із Мар'їнки.

• • •

Юнаки та дівчата зі Слов'янська, що на Донеччині, приїхали в гості до своїх військових друзів на Дніпропетровщину.

Історія цієї дружби розпочалася ще влітку. Школу № 6, де навчаються діти, сильно пошкодили терористи. Аби учні змогли вчасно ступити на шкільний поріг після звільнення міста від бойовиків, освітній заклад в максимально короткі строки відремонтували військовики Державної спеціальної служби транспорту Міністерства інфраструктури. Восени на 105-річчя школи завітав військовий оркестр 194-го понтонно-мостового загону, щоб привітати господарів та учнів феєричним і цікавим музичним шоу.

А на зимові канікули 14 учнів школи № 6 відвідали військових у Новомосковську та Дніпропетровську.

Першим пунктом у програмі була екскурсія військовою частиною понтонерів, які влітку у Слов'янську навели та досі обслуговують наплавний міст замість зруйнованого бойовиками стаціонарного. Дітям показали і розказали про усі тонкощі військової справи, познайомили зі священиком, який провів для них церковну службу, а «на десерт» – організували зустріч із однолітками з Новомосковської школи № 6, які одні з перших почали допомагати колегам з Донбасу.

Наступного дня відбулися: екскурсія до 26 об'єднаного загону Держспецтрансслужби, що базується у Дніпропетровську, зустріч з учасниками АТО, покладання квітів до пам'ятника загиблим воїнам та огляд військового музею. Юнаків і дівчат запросили відвідати кафедру військової підготовки спеціалістів Держспецтрансслужби, що діє при Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна. Дітям показали навчальні класи, матеріально-технічну базу, де готують майбутніх офіцерів Служби. Усі охочі могли вправлятися у стрільбі в інтерактивному тирі, ознайомитися зі зразками стрілецької зброї та оглянути вибухові предмети, які знешкоджували сапери під час антитерористичних операцій. Офіцери кафедри розповіли про переваги військової освіти та запросили вступати до них на навчання.

Бійці Держспецтрансслужби повезли дітей на екскурсію містом, де гості відвідали акваріум, переглянули Новорічну виставу у Дніпропетровському цирку і прогулялися центральною набережною.

Від цих зустрічей задоволення отримали всі: діти від позитивних і корисних емоцій та нових знань про військову справу, а військовослужбовці від тих вогників в очах дітей, які не за розповідями знають, що таке війна.

«ДОПОМОГА ДНІПРА»

На Дніпропетровщині створюється єдиний реєстр дітей, які переїхали із зони АТО. Для них та їхніх батьків, які з різних причин не змогли покинути зону бойових дій, це – можливість не втрачати зв'язок між собою.

Щоб отримати відомості про дитину, рідним необхідно звернутися до Центру допомоги переселенцям «Допомога Дніпра».

Директори санаторіїв або навчальних закладів, в яких діти тимчасово перебувають, мають зібрати у переселенців копії всіх можливих документів. У разі відсутності посвідчення особи буде зроблена фотокартка з відомостями, що назве дитина або хтось із дорослих, які прибули разом із нею.

Адміністрації закладів мають передати повний пакет документів до Центру «Допомога Дніпра». Інформацію волонтери перевірятимуть під час виїздів до зони АТО. Після цього її буде внесено до єдиної бази Центру, де кожна група дітей матиме свій реєстраційний номер.

Зібрані дані передадуть також до департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації.

Центр Допомоги переселенцям «Допомога Дніпра» працює за адресою: м. Дніпропетровськ, просп. Карла Маркса, 119. Контактні телефони: (056) 770-88-30, 770-88-40 або 0979234791 – Ірина, 0676347663 – Людмила.

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ! ДОПОМОЖИ ДІТЯМ, ЯКІ ПРИЇХАЛИ НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНУ

Дізнатися, як можна допомогти дітям, які речі їм необхідні, а також куди їх потрібно приносити, можна за телефоном 0974840621 – Людмила.

• ОБЖ

ПИЛЬНІСТЬ ДОПОМОЖЕ ЗАПОБІГТИ ТЕРАКТУ І ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ

Особливо уважними слід бути в місцях масового перебування людей та на об'єктах підвищеної небезпеки.

Типова зброя терористів – замасковані вибухові пристрої. Тому для попередження вибуху необхідно:

• бути уважними і звертати увагу на полишені речі (валізи, сумки, пакунки, парасольки тощо);

• звертати увагу на ділянки свіжоскопаної землі, свіжопоштукатуреної або свіжопофарбованої стіни будівлі;

• не приймати від сторонніх осіб подарунків, квітів, поштових посилок;

• користуючись громадським транспортом, не погоджуватись на пропозиції супроводжувати речі невідомої особи (у тому числі провідників, стюардів, контролерів).

При виявленні вибухового пристрою або підозрілої речі необхідно:

• зберігати спокій;

• негайно повідомити про знахідку представників міліції (102, (056) 770-06-34, (056) 745-44-64), СБУ ((056) 744-85-19, (056) 791-94-01), ДСНС (101, (056) 744-25-87, 744 30 19);

• не курити;

• не користуватись запальничками, іншими джерелами відкритого вогню;

• не торкатись до підозрілої речі руками або іншими речами;

• не переміщувати вибуховий пристрій (підозрілий предмет) або змінювати його положення;

• залишити місце, де виявлено підозрілий предмет; за змогою організувати охорону на безпечній відстані.

У разі вибуху (спрацювання вибухового пристрою) у вашій або сусідній квартирі необхідно:

• негайно за телефоном повідомити про подію правоохоронні (102), аварійно-рятувальні (101) та медичні (103) служби;

• у разі можливості та наявності необхідних знань і навичок надати першу медичну допомогу постраждалим;

• відчинити вікна і двері, щоб провітрити приміщення, оскільки продукти вибуху містять отруйні та шкідливі компоненти;

• дочекатись прибуття представників правоохоронних органів (аварійно-рятувальних служб) та у подальшому діяти за їхніми вказівками.

Якщо внаслідок вибуху важким предметом або уламком затиснуло будь-яку частину тіла, необхідно:

• масажувати її для підтримання циркуляції крові;

• намагатися перебувати якомога довше при тямі (вголос читайте вірші, співайте пісні тощо);

• сигналізувати всіма доступними засобами (мобільний телефон, стукіт по перекриттях і металевих предметах тощо).

Одразу після повідомлення про вибух аварійно-рятувальні підрозділи розпочинають роботи щодо визволення постраждалих із-під завалів.

Департамент взаємодії з правоохоронними органами, цивільного захисту та оборонної роботи облдержадміністрації

ПЕРЛИНИ ДУХОВНОЇ МУДРОСТІ

Творча група вчителів Новомосковського району під керівництвом кандидата філософських наук, доцента кафедри філософії освіти Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Олени Георгіївни Рогової та методиста відділу освіти Новомосковської райдержадміністрації Ніни Олексіївни Алєксєєвої створили методичний посібник «Орієнтовні плани-конспекти уроків з факультативного курсу «Біблійна історія та християнська етика. 4 клас» відповідно до програми для учнів 1-11 класів.

Комісія з християнської етики науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України рекомендувала посібник для використання в роботі класним керівникам, учителям, батьківській громадськості.

Автори пропонують розробки уроків і підсумкове узагальнення.

Тема: Мудрість у визначенні добра і зла. Перлини духовної мудрості.

Мета уроку: розкрити учням зміст понять «мудрість», «освіченість». Пояснити на прикладі царя Соломона, що мудрість – це Божий Дар. Вчити дітей поводитися мудро у різних життєвих ситуаціях. Розвивати вміння толерантного ставлення до людей. Виховувати прагнення до пізнання початків мудрості.

Біблійна історія:«Мудрість Соломона».

Ключовий вірш: «Ухиляйся від злого, добре чини та й навіки живи!» (Книга Псалмів 36:27).

Словник понять і термінів: добро, зло, мудрість, перлини.

Обладнання: Біблія, ілюстрації, тлумачний словник, комп'ютер, вірші для літературного читання, чарівна квітка.

Міжпредметні зв'язки: українська мова, образотворче мистецтво, природознавство, українська література, українознавство.

ХІД УРОКУ

І. Організація класу

Доброго дня, дорогі діти! Я прошу вас хвилинку постояти. Хай першими сядуть уважність і щирість, другими – сердечність і чуйність, останніми – добро і милосердя. Ви завагалися? Чому? Я не випадково зупинила вас. Кожен на хвилинку замислився над чистими джерелами своєї душі.

Поверніться, будь ласка, один до одного, усміхніться привітно, побажайте доброго дня. Торкніться своїми долоньками руки товариша і відчуйте тепло. Це тепло його серця і тепло душі! Воно зігріває вас так, як і багатство ваших душ може зігріти ближнього.

ІІ. Мотивація

Прошу вас свої серця відкрити, щоб запам'ятати й зрозуміти:

Мудрець сказав: «Краса врятує світ!»
Але уже ось протягом століть
Панує істина проста:
«Наш світ врятує ДОБРОТА!»

Поміркуймо разом, на що схожа доброта? Свої відповіді напишіть на чарівних пелюстках. Підберіть слова, які асоціюються у вас зі словом «добро». Що, на вашу думку, є протилежністю добра? Чи доводилось вам спостерігати в житті вчинки людей, які діяли з позицій добра?

ІІІ. Сприймання й осмислення нового матеріалу

1. Бесіда з елементами міркування

– Як ви розумієте поняття «добро»?

Словник української мови розтлумачує: «Добро – усе гарне в житті людей, що відповідає їхнім інтересам, бажанням, мріям». Щодня ми вживаємо багато слів і висловів, де зустрічається слово «добро»: «доброго дня», «на добраніч», «на все добре» тощо. Кожного разу, перш ніж щось зробити, потрібно подумати

Добро має втілюватись постійно в наших буденних справах і приносити користь людям:

Ти добро лиш твори повсюди,
Хай тепло твої повнить груди,
Ти посій і доглянь пшеницю,
Викопай і почисть криницю.
Волю дай, нагодуй пташину,
Приголуб і навчи дитину,
Бо людина у цьому світі
Лиш добро повинна творити.

Л. Іванків

Жити за законами добра нас вчить і релігія. Згадаймо десять Божих заповідей, народні звичаї, традиції, пісні, казки.

Господь Бог, створивши своє найулюбленіше творіння – людину, подбав про те, щоб вона не була самотня. Та іноді в житті трапляються випадки, коли ми не помічаємо, що своїми діями ображаємо тих, хто поруч з нами.

Придумайте слова-синоніми до слів «хороший вчинок».

Що таке мудрість? Яку людину можна назвати мудрою? Придумайте слова-синоніми до слова «мудрий».

2. Словникова робота

Діти зачитують значення слів: *освічена людина, мудра людина.*

Освічена людина – людина, яка має освіту, засвоїла різнобічні знання.

Мудра людина – наділена, обдарована Богом великим розумом; має значний життєвий досвід; черпає розум зі спілкування з Богом.

IV. Закріплення нового матеріалу

1. Вправа «скласти прислів'я»

Розташуйте слова таким чином, щоб утворились відомі українські прислів'я:

«Одяг, не, людину, а, справи, красить, добрі». *(Не одяг красить людину, а добрі справи).*

«Добро, не, робиш, кайся, на зло, й, робиш, зло, сподівайся». *(Робиш добро – не кайся, робиш зло – на зло й сподівайся).*

2. Розрізнення понять «добро» і «зло»

Із поняттям добра ми співвідносимо свої слова і вчинки. Бог створив людину для добра, але не примушував її бути доброю. Він закликає обирати стежину добра, ухилятися від усього лихого.

Моральна якість людини, яка живе за законами Божими, творить добро, називається ***доброчинність***.

Мудрі люди говорили: для того, щоб зрозуміти, що таке добро, потрібно відчути на собі зло.

Наше щоденне життя складається з буднів і свят. Свята, які ми відзначаємо, багаті на традиції, звичаї, на радість, веселощі та різноманітні зустрічі з рідними і друзями. З одними людьми нам приємно зустрічатися, інших ми тримаємося осторонь, уникаємо.

Як ви думаєте, від чого це залежить?

З якими людьми нам приємно зустрічатися? (Добрими, милосердними, ввічливими, люблячими, справедливими).

Пригадайте, які риси характеру притаманні біблійним персонажам, таким як Ной, Авраам, Йосип, Давид? (Ной – праведність, Авраам – любов, Йосип – прощення, Давид – мужність).

3. Робота з підручником. Опрацювання біблійного оповідання

Джерелом мудрості є Біблія. Саме вона нас навчає, як проявляти мудрість у щоденному житті. Вона дає нам яскраві приклади, на яких ми маємо можливість вчитися. Прикладом справжньої мудрості для нас є цар Соломон.

Мудрість царя Соломона

У давні-давні часи правив єврейським народом добрий і справедливий цар Давид. І запала йому в серце думка збудувати храм, який нагадував би людям про велич Творця. Давид мріяв про те, щоб люди, споглядаючи красу і велич храму, сповнювалися більшої пошани до Бога. Але Господь не благословив Давида на цей вчинок через те, що йому довелося дуже багато воювати, пройти через жорстокість війн і кровопролить. Тому Бог сказав, що цей храм збудує його добрий син Соломон.

Після смерті Давида царем став Соломон. Одного разу Бог явився молодому цареві уві сні і сказав, що Він пошле йому все, що б той не попросив. Тоді Соломон, знаючи, як важко бути добрим і справедливим царем, попросив у Господа мудрості, щоб керувати своїм численним народом. Господь же відповів йому: «За те, що ти просив цього, а не просив собі довгого життя, не просив собі багатства, не просив загибелі ворогів твоїх, але просив розуму, щоб уміти судити, – я зроблю за словом твоїм. Я даю тобі серце, мудре і розумне… І те, чого ти не попросив, я даю тобі: і багатство, і славу, так що не буде подібного до тебе серед царів усі дні твої».

Одного разу прийшли до Соломона дві жінки і принесли двох немовлят: одне – живе, а друге – мертве. Кожна жінка стверджувала, що жива дитина – це її дитина. Тоді Соломон, щоб дізнатися, хто з них правий, звелів розсікти дитину навпіл і віддати кожній по половині. Звичайно, він і не думав про те, щоб убивати дитину, але сказав так для того, щоб випробувати жінок. Соломон знав, що та жінка, яка насправді є матір'ю живої дитини, відмовиться від дитини, аби та лишилася живою. Так і сталося. Одна з жінок сказала: «Рубайте дитину, нехай вона нікому не буде – ні мені, ні тобі!» Інша ж закричала: «Краще віддайте немовля іншій, але тільки не вбивайте його!»

Так Соломон дізнався, хто з жінок – справжня мати. А народ дивувався мудрості свого царя.

4. Бесіда за змістом прочитаного

Чим був відомий Соломон? Що Соломон попросив у Господа? З якою проблемою дві жінки прийшли до царя? Як би ти вчинив на місці Соломона? Що, на вашу думку, означають слова: «…Я даю тобі серце, мудре і розумне…»? Як скористався цим даром цар Соломон?

Цар Соломон виголосив 3 000 приповістей. Істини, закладені в них, виражають духовну мудрість і є вічними.

Приповісті – це мудрі висловлювання, в яких подається істина з певної тематики. У біблійній книзі приповістей є чимало мудрих висловлювань щодо праці, справедливості, сімейного життя та взаємин між людьми, поведінки у різних ситуаціях, а також поради щодо багатьох практичних питань.

Мудрість життєва набувається з роками завдяки досвіду, а мудрість Божа – через сприйняття біблійних істин і дотримання їх.

У Біблії написано: *«А якщо кому з вас не вистачає мудрості, нехай просить від Бога, який всім дає просто, та не докоряє».*

5. Практична робота в зошиті

Завдання 1. Встав пропущені слова.

1. Що попросив у Бога цар Соломон?

Цар Соломон попросив у Господа, щоб ____ своїм численним народом.

2. Що відповів йому Господь?

Господь же відповів йому: «За те, що ти просив цього, а не просив собі ____, не просив собі ___, не просив __, але просив __, __, то я зроблю за словом твоїм. Ось я даю тобі серце _____...»

6. Робота над поясненням ключового вірша уроку

«Ухиляйся від злого, добре чини, та й навіки живи!» (Книга Псалмів 36:27)

7. Розбір ситуації морального вибору

Крамниця

Одному юнакові наснилося, що він увійшов до великої крамниці. За прилавком стояв Ангел.

– Що ви продаєте? – спитав юнак.

– Усе, що бажаєте, – чемно відповів Ангел.

Юнак почав перераховувати:

– Я хотів би припинення у світі всіх воєн, справедливості для скривджених, терпимості та щедрості для чужинців, любові в родинах і …

Ангел перервав його:

– Вибачте, пане, ви мене не зрозуміли. Ми не продаємо плодів, а тільки насіння.

8. Асоціативний кущ

9. Завдання «Продовжити прислів'я»

1. Добру людину… /бджола не жалить/.
2. Життя дане на … /добрі справи/.
3. Доброго тримайся, а … /поганого цурайся/.
4. Щоб смак добра пізнати, треба … /лиха скуштувати/.
5. Все добре переймай, а … /лихого уникай/.
6. Хто людям добра бажає, той …/і собі має/ .
7. Добре діло … /твори сміло/.
8. Світ не … /без добрих людей/.
9. Не одяг красить людину, а … /добрі діла/.
10. За добро … /добром платять/.
11. Вітер рушить гори, а слово … /дружбу/.
12. Добре слово і … /залізні ворота відкриває/.
13. Тепле слово і в …/мороз гріє/.
14. Добре слово людині, … /що дощ у посуху/.
15. Мале зло … /велику образу творить/.
16. Добре слово – це ключ, яким … /відмикають серця/.

Про силу слова говорив Расул Гамзатов: «*Нема просто слова. Воно або прокляття, або поздоровлення, або краса, або біль, або бруд, або квітка, або брехня, або правда, або світ, або пітьма*». То ж доброта людини виражається не лише в її погляді, лагідних очах, щирій посмішці, а ще й в доброму, привітному слові.

Упродовж останнього десятиріччя зруйновано традиційні для українців цінності, духовні чесноти, які гармонізують відносини людини з суспільством.

Для досягнення матеріального життєвого успіху як головної мети пропагуються аморальні засоби. Це спричиняє загальну кризу моральності.

10. Створення словничка «Перлини духовної мудрості»

На листочках напишіть перлини духовної мудрості.

Приклейте на дошку.

Я бачу, що з'явилися слова *добро, честь, совість, скромність, справедливість, любов, благородство, вірність, гуманізм, милосердя, довір'я, толерантність, повага, щедрість, доброта, дружба, ідеал, щастя, товариськість, чуйність, щирість, мораль, моральний вибір.*

11. Інтерактивна гра «Мозковий штурм»

До слова «***добро***» потрібно дібрати слова – асоціації. Чим більше буде слів, тим повніше ми розкриємо значення даного слова:

Д – дружба, доброчинність, духовність, душевність, довіра, діяльність, далекоглядність.

О – оптимізм, освіченість, організованість.

Б – бадьорість, бережливість, безпека, безкорисливість.

Р – радість, рішучість, розважливість, розум.

О – обдарованість, об'єктивність.

Аналогічно розкриємо значення слова «зло»:

З – заздрість, зневага, замкнутість, зарозумілість, злоптіха, злопам'ятство.

Л – лінощі, лиходійство, лукавство, легковажність, лицемірство.

О – обман, образа, обмеженість, обдурювання.

12. Літературне читання

Творіть добро

Погодься зі мною: невже неприємно,
Якщо усміхнеться тобі перехожий,
Хай ви не знайомі, але то даремно,
Адже в цей момент
світ із казкою схожий.

І як все довкола за мить потьмяніє,
Коли хтось з обличчям,
сповненим злоби,
Так гляне, аж серце ось-ось заніміє
І стиснеться в грудях твоїх у жалобі.

Або навіть гірше:
хтось словом колючим
Тебе зачепив просто так, для розваги.
І в душу твою раптом смуток болючий
Надовго поселить така неповага.

Замислись про себе, згадай свої вчинки.
Невже ти не кривдив ніколи, нікого?
А перше, ніж скривдиш, –
подумай хвилинку,
Завжди поважай і старого, й малого.

І спробуй відчути той біль, ту образу,
Які можна легко комусь спричинити,
Та от забувається це не одразу.
Навіщо ж так боляче людям робити?

Зроби щось приємне і зразу помітиш,
Як все навкруги оживає, радіє.
Бо ніжність і ласку
нічим не заміниш,
Про них кожен змалку,
з дитинства ще мріє.

Народне прислів'я всіх
думкою тішить,
Що слово хороше лежить недалечко.
А вислів нікого байдужим не лишить,
Що гостре сліве дуже коле сердечко.

А лагідне слово, мені так здається,
Творить чудеса, допоможе в усьому.
Воно проникає аж в глиб твого серця.
Добро переможе! Я впевнена в цьому!

V. Підсумок уроку

Вправа «Мікрофон»

1. Як пов'язані поняття «добро» і «зло»?
2. Яку добру справу зробите ви, щоб вас поважали люди?
3. Про кого кажуть «мудра людина»?

Мудрістю неможливо поділитися з іншими, але її можна набути, читаючи та розмірковуючи над словом Божим – Біблією. Приклади з Біблії можуть допомогти вам у різних життєвих ситуаціях.

Я вірю в силу доброти,
Добро завжди сильніше злого,
Дає наснагу, щоб цвісти
І світлу обирать дорогу.
Я вірю в силу доброти,
Що має долю роботящу,
Що хоче, щоб і я, і ти,
І все було на світі кращим.

В. Крищенко

VI . Домашнє завдання

Вивчити вірш, який найбільше відповідає вашому уявленню про добро.

Юлія СУХАНОВА, вчитель початкових класів, відмінник освіти України, вчитель-методист, Піщанська СЗШ, Новомосковський район

ЧИ СВЯТКУВАВ НОВИЙ РІК І РІЗДВО ДМИТРО ЯВОРНИЦЬКИЙ?

Відповідь на це просте, здавалося б, питання має бути простою і зрозумілою. Але насправді потрібно провести майже детективне розслідування і передивитися тисячі листів різних людей до видатного вченого. Адже Дмитро Яворницький спогадів не лишив, а офіційні документи, звичайно, таку інформацію не містять. Завдання ускладнюється ще одним питанням: чи святкували взагалі Новий рік в нашому місті сто років тому?

Сучасні дослідники історії новорічних свят зазначають, що до радянського часу Новий рік у народі не шанувався. Вперше його намагався запровадити ще у XVIII столітті Петро I, але після його смерті про свято швидко забули. А от Різдво – як одне з найголовніших християнських і народних свят – шанували століттями. Його офіційно скасували в СРСР у 1929 році та зробили буденним робочим днем. А з другої половини 30-х років запровадили ялинку, яка вже не мала права бути різдвяною, а стала новорічною.

Різдво в нашому місті святкували тижнями, торговці зачиняли на цей час крамниці, а катеринославці ходили один до одного в гості. Оскільки до календарної реформи 1918 року різдвяні свята починалися 25 грудня, то Новий рік можна було по-справжньому відсвяткувати після завершення різдвяного Посту. Але в сучасних розвідках про це майже не згадують…

Коли ж переглядаєш листування людей, які писали до Д. Яворницького, а також листи Дмитра Івановича дореволюційних часів, то помічаєш певний парадокс: різдвяних привітань у цих листах набагато менше, ніж побажань усього найкращого в Новому році!

Як можна це пояснити? Дмитро Яворницький мав добре знати усі дрібниці в різдвяних святах як етнограф і фольклорист, ба більше, що з-під його пера вийшли такі твори, як «Святки в Малороссии» (1898) та «Как проводили запорожцы первый день Нового года» (1905). Вчений збирав зразки різдвяних співів, колядок і щедрівок, ділився ними з іншими фольклористами. В нарисі про «Святки» Д.І. Яворницький художньо описує різдвяну обрядовість в українському селі і в цих деталях виявляється справжній знавець народної етнографії. Але про місце зимових свят в його особистому житті ніде ані рядка!

Пояснюється це, на нашу думку, такими причинами. По-перше, вчений був дуже діяльною людиною, яка всю енергію віддавала роботі, тому частенько в його новорічних листах до творчих побратимів зовсім відсутні будь-які привітання напередодні свят. Зате можуть, наприклад, вирішуватися видавничі справи. З іншого боку, якщо вже вчений писав побажання, то спрямовані вони були на людські справи, працю.

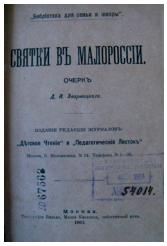

1909 року Д.І. Яворницький бажав відомому громадському діячеві Євгенові Чикаленку «*поспіха у важкій, але великій і вікопомній праці*». В листі до письменниці Олени Пчілки (мама Лесі Українки) 1913 року вчений писав: «*маю надію, що Ви і в Новому році так само будете працювати в Вашому чесному і одважному ділі, як Ви працювали раніш того. Дай Боже Вам тільки здоров'я, а духу у Вас досить*». А в листі до одного з найближчих друзів, видатного художника Іллі Рєпіна, 1930 р. Д.І. Яворницький бажав літньому художнику «*быть здоровым, жить ещё много лет на земле и работать с таким же запалом и страстью, с какими Вы работали до сего года*».

З листа петербурзького підприємця та видавця Петра Бабкіна 1894 року дізнаємося, що Д.І. Яворницький міг зробити у листі і своєрідний новорічний подарунок! У цей час вчений перебував у вимушеному «відрядженні» в Середній Азії. Петро Бабкін писав: «*Вы не можете себе представить, какую радость доставили мне и семье моей присылкою в Новый год своей карточки. С Новым годом! И желаю Вам такого счастья, от полноты которого жизнь казалась бы Вам раем!*». У ті часи, коли фотографія не була ще масово поширеною, фотокартка людини вважалася дуже дружнім подарунком.

По-друге, свято Різдва в ті часи було особливо радісним у сімейному колі. Тому і вітали Д.І. Яворницького із різдвяними святами переважно родичі. Про це яскраво свідчать листи матері вченого, Ганни Матвіївни, та небоги Тетяни Коломієць.

Частенько сам Яворницький вітав батьків і родичів із Різдвом не тільки словом, а й ділом. Його племінниця, вчителька Тетяна Коломієць, яка в часи Першої світової війни опинилася в скрутному становищі з малими дітьми, безмежно дякувала вченому за те, що він ніколи не забував про її родину і на різдвяні та великодні свята щоразу надсилав їм якісь кошти. Це було особливо важливо узимку, щоб сім'я могла придбати дрова та вугілля для опалення. Хоч Д.І. Яворницький найчастіше не мав змоги відвідати родичів на зимові свята, але завдяки листуванню ніколи про них не забував.

Отже, спробуємо зробити висновок, що вчений як подвижник своєї справи, весь свій час присвячував історії та культурі, й до свят ставився більше з погляду науки етнографії. Він добре знався на християнських святах і як син священика, сам був близький до

церковного середовища, але світська праця не залишала часу на свята. Адже взимку вчений більше працював письмово, на відміну від теплої пори року, коли він багато мандрував і спілкувався. Листи Яворницького доводять, що й на зимові свята вчений думав не про себе, а намагався бути корисним для інших.

І ще один момент. Відвідувачі будинку-музею іноді запитують, а чи була у садибі Д.І. Яворницького різдвяна ялинка? На жаль, у спогадах близьких людей, що дійшли до нашого часу, немає такої інформації. Але це можна пояснити тим, що до революції 1917 р. не кожна родина мала змогу встановити на Різдво ялинку. А вчений тоді ще не був одружений, жив сам і влаштовувати свято у будинку, скоріш за все, не мало сенсу. Різдвяні ялинки в Катеринославі мали переважно представники заможного дворянства, які запрошували до себе на свято, де можна було насолодитися святковим виглядом зеленої красуні. Також ялинку можна було побачити у клубах та на дворянських зібраннях.

Вперше публічну ялинку встановили на центральному Проспекті нашого міста лише в 1912 році. Але за два роки, з початком Першої світової війни, традиції ставити ялинку на Різдво, що прийшла з Німеччини, чинять спротив. Різдвяну ялинку тоді сприймали як антипатріотичний прояв. Після усіх воєнних і соціальних потрясінь лише з другої половини 1930-х років ялинка повернулася до людей у святковому вбранні.

У наш час Дніпропетровський національний історичний музей та меморіальний будинок-музей Д.І. Яворницького радо приймають відвідувачів під час зимових свят, влаштовують для школярів новорічні та різдвяні заходи, а в самій оселі Д.І. Яворницького традиційними стали щорічні «Різдвяні погостини».

Віктор ЄКШОВ, старший науковий співробітник Меморіального будинку-музею Д.І. Яворницького

Дмитро Іванович Яворницький (1855-1940) – видатний український вчений, історик, археолог, фольклорист та письменник. Академік Всеукраїнської академії наук з 1929. Фундатор і перший директор Дніпропетровського національного історичного музею. Садиба Яворницького біля парку ім. Шевченка збереглася до наших днів. Меморіальний будинок-музей Д.І. Яворницького запрошує відвідувачів на екскурсії та інтерактивні заходи! У січні планується відкриття нової виставки «Зимове місто очима дітей». Стежте за подіями на музейному сайті та в соцмережі «ВКонтакте» (група «Меморіальний будинок-музей Д.І. Яворницького»).

Тел. для довідок – 47-27-61, 47-27-33.

ЦІКАВІ НОВОРІЧНІ ЗАХОДИ

І В МУЗЕЯХ, І В БІБЛІОТЕКАХ

Дніпропетровський національний історичний музей імені Д.І. Яворницького. запросив дітей молодшого та середнього шкільного віку на інтерактивну екскурсію «Новий рік у музеї». Відбулася виставка новорічних прикрас і малюнків на зимову тематику. Захід до дня Святого Миколая. Майстер-клас «Святкові сувеніри». Різдвяний вертеп. Новорічна музична детективна історія «Коза+».

Дніпропетровський художній музей під час майстер-класу запропонував перевтілитися у майстрів петриківського розпису і власноруч створити новорічну листівку. Відкрилися персональні виставки дніпропетровських художників Ігоря Зайцева та Валерія Самохвалова.

Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М. Свєтлова представила книжкові виставки до дня Миколая Чудотворця, Святвечора, Різдва, Водохреща та інших свят: «Святий Миколай – бажаний гість у кожному домі», «Winter. Themomentsoffun! Зимові радощі», «Сяйво новорічної ялинки», «Рік Новий – казковий час!», «Новорічний сюрприз» (поради для сімейного читання). «Святкуємо разом!», «Під зорями Різдва», «Вже Святвечір – зоряниця…» – до Дня святої Маланії, «Новорічні вітання в бібліотеці», «Щедрий вечір – на достаток і добробут» – до дня святителя Василя Великого, «Прощай, старенький рік! Здоров був, молоденький!», «На річці – проруб, хрест із льоду…», виставку-інсталяцію; святкові акції «Миколай пам'ятає про всіх» і «Коляда в бібліотеці»; відеоперегляд «Збираємось скоренько, Новий рік близенько». «Дозвольте запросити…»; новорічні молодіжні забави.

Дніпропетровська обласна бібліотека для дітей запросила малечу взяти участь у шоу-грі «Зимові сніжні мережива», арт-мандрівці «Святий отче Миколай, нашу хату не минай», засіданні клубу «Моє серденько», у Святі зимових розваг «В гості до Зими-чарівниці».

Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека імені первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія влаштувала для молоді кулінарний майстер-клас «Щедрі уроки моєї бабусі»; цикл просвітницьких заходів:

«Комп'ютерно-бібліотечні забавлянки для дітей»; літературне кафе «Смачно, просто, апетитно» (рецепти приготування їжі, сервірування столу, як до Різдвяного посту так і до святкового новорічного столу), Розважально-пізнавальна програма «Новорічний калейдоскоп» – традиції зустрічі новорічних та різдвяних свят; пізнавальна година «Намисто Різдвяних свят».

Історичний календар

Моє Придніпров'я

4 • 110 років тому (1905 р.) народився **Іван Максимович Шаповал**, вчений, письменник, краєзнавець. Помер у березні 2004 р.

5 • 90 років тому (1925 р.) у селі Дніпровокам'янка Верхньодніпровського району народився **Андрій Ілліч Потапенко**, художник-живописець, заслужений художник України, майстер пейзажу.

10 • 85 років тому (1930 р.) народилася **Майя Дмитрівна Кашеле**, письменниця, перекладач із в'єтнамської мови. Померла 24 лютого 1987 р.

10 • 85 років тому (1930 р.) у селі Сурсько-Литовському Дніпропетровського району народилася **Валентина Іларіонівна Щедрова**, скульптор. Відома в галузі станкової і монументальної скульптури.

23 • 110 років тому (1905 р.) народився **Сергій Андроникович Волотковський**, вчений, гірничий інженер-електромеханік, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України. Тривалий час працював у Дніпропетровському гірничому університеті. Помер 24 жовтня 1987 р.

25 • 75 років тому (1940 р.) у Дніпродзержинську народився **Олександр Сергійович Завгородній**, поет і перекладач, член ДОО НСПУ.

Цього місяця:

• 165 років тому (1850 р.) народився **Богумил (Еміль) Карлович Ципль**, громадський діяч Кам'янського, голова чехословацького товариства. Помер 21 листопада 1923 р.

• 90 років тому (1925 р.) у Катеринославі (Дніпропетровську) розпочалися роботи зі створення нового ***міського парку*** на місці колишньої Тюремної площі. Мав офіційні назви «парк ім. МОДРу», «сквер ім. Леніна», неофіційну – «обкомівський».

• 70 років тому (1945 р.) танкова колона ***«Визволена Дніпропетровщина»***, збудована на кошти населення області, прибула на фронт. Діяла на території Східної Пруссії, Помор'я та Померанії.

Календар підготувала Ярина ГОЛУБ, завідувачка краєзнавчого відділу обласної універсальної наукової бібліотеки

Січень

1 • 200 років від дня народження **Шарля Бернара Ренув'є** (1815-1903), французького філософа-ідеаліста, засновника французького неокантіанства.

• 125 років від дня народження **Василя Романовича Дмитріюка** (1890-1973), українського громадського діяча, лікаря (США).

• 120 років від дня народження **Миколи Миколайовича Тарновського** (1895-1984), українського письменника. З 1910 р. мешкав у США, 1959 переїхав до УРСР.

• 120 років від дня народження **Джона Едгара Гувера** (1895-1972), американського державного діяча, директора ФБР (Федерального бюро розслідувань) США у 1924-1972 рр.

2 • 140 років від дня народження **Юрія Жерардовича Колларда** (1875-1951), українського інженера, громадського і політичного діяча, співзасновника Революційної української партії, міністра урядів УНР, письменника.

• 130 років від дня народження **Василя Івановича Маслова** (1885-1959), українського літературознавця, етнографа, педагога.

• 125 років від дня народження **Михайла Теодоровича Голинського** (1890-1973), українського оперного співака (тенор).

3 • 130 років від дня народження **Степана Федоровича Манжули** (1885 – після 1945), українського громадського і політичного діяча, одного із керівників руху за незалежність Кубані.

• 120 років від дня народження **Бориса Миколайовича Лятошинського** (1895-1968), українського композитора, диригента, педагога, музично-громадського діяча, одного з основоположників модерного напрямку в українській музиці.

4 • 230 років від дня народження **Якоба Людвіга Карла Грімма** (1785-1863), німецького письменника, філолога, казкаря. Засновник міфологічної школи у фольклористиці. Разом із братом Вільгельмом упорядкував збірник німецьких казок.

• 140 років від дня народження **Василя Григоровича Яна** (справж. – Янчевецький) (1875-1954), російського письменника і мандрівника українського походження.

• 125 років від дня народження **Віктора Олександровича Романовського** (1890-1971), українського історика, археографа, архівіста, автора першого українського підручника з архівознавства.

5 • 430 років тому (1585) у Львові постало *Ставропігійне церковне братство*.

• 200 років від дня народження **Степана Даниловича Карпенка** (1815-1886), українського письменника (літературний псевдонім – «Паливода»), актора, співака, композитора.

• 160 років від дня народження **Кінга Кемпа Жиллетта** (1855-1932), американського винахідника і виробника безпечних бритв і лез.

• 130 років від дня народження **Сидора Кузика** (1885-1925), українського вченого-агронома, активіста кооперативного руху, освітнього діяча, публіциста.

• 125 років від дня народження **Євгена Михайловича Грицака** (1890-1944), українського педагога і мовознавця, етнографа, публіциста, громадського діяча.

• 125 років від дня народження **Степана Івановича Килимника** (1890-1963), українського етнографа, історика, публіциста (Канада). Найважливіша праця – «Український рік у народних звичаях в історичному освітленні».

6 • 270 років від дня народження **Жака-Етьєна Монгольф'є** (1745-1799), французького повітроплавця, винахідника повітряної кулі («монгольф'єр»).

• 150 років від дня народження **Миколи Яковича Марра** (1865-1934), російського філолога, сходознавця, історика, археолога, етнографа, академіка Петербурзької академії наук, віце-президента АН СРСР.

7 • 90 років від дня народження **Джералда Малколма Даррелла** (1925-1995), англійського письменника і натураліста.

8 • 80 років від дня народження **Василя Андрійовича Симоненка** (1935-1963), українського поета, журналіста, правозахисника.

9 • 425 років від дня народження **Сімона Вуе** (1590-1649), французького живописця-монументаліста, портретиста і декоратора.

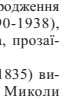

• 125 років від дня народження **Карела Чапека** (1890-1938), чеського письменника, прозаїка і драматурга.

10 • 180 років тому (1835) вийшла друком збірка повістей Миколи Гоголя «*Миргород*».

• 180 років від дня народження **Юкіті Фукудзави** (1835-1901), японського просвітителя, перекладача, філософа. Мав великий вплив на становлення державного устрою нової Японії в епоху Мейдзі. Засновник університету Кейо.

• 140 років від дня народження **Костянтина Яковича Здобудь-Волі** (справж. – Блоха) (1875-1923), українського військового та громадського діяча часів УНР, письменника, повстанського отамана.

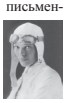

11 • 80 років тому (1935) ***Амелія Мері Ерхарт***, американська жінка-авіатор здійснила перший одиночний переліт через Тихий океан.

12 • 150 років від дня народження **Федора Петровича Балавенського** (1865-1943), українського скульптора.

• 130 років від дня народження **Павла Григоровича Клепатського** (Клепацький), (1885 – після 1938), українського історика, архівіста, літературознавця та краєзнавця.

• 125 років від дня народження **Василя Яковича Єрошенка** (1890-1952), письменника, фольклориста, музиканта, педагога, етнографа. У дитинстві осліп. Писав японською, есперанто та російською мовами.

• 70 років від дня початку ***Вісло-Одерської стратегічної наступальної операції*** (12 січня – 3 лютого 1945).

13 • 125 років від дня народження **Василя Яковича Оренчука** (1890-1958), українського журналіста і політичного діяча доби УНР, дипломата (Німеччина).

• 70 років від дня початку ***Східно-Прусської наступальної операції*** (13 січня – 25 квітня 1945).

14 • 160 років від дня народження **Опанаса Георгійовича Сластіона** (Сластьон) (1855-1933), українського живописця, графіка романтично-народницького напряму, архітектора, мистецтвознавця, етнографа і педагога.

• 140 років від дня народження **Альберта Швейцера** (1875-1965) німецького теолога, лікаря, музиканта, місіонера, лауреата Нобелівської премії миру (1952).

15 • 220 років від дня народження **Олександра Сергійовича Грибоєдова** (1795-1829), російського письменника, дипломата.

• 200 років від дня народження **Василя Івановича Подолинського** (1815-1876), українського громадсько-політичного діяча в Галичині, історика, публіциста.

• 100 років від дня народження **Леоніда Григоровича Молодожанина** (псевд. – Лео Мол) (1915-2009), українського скульптора, живописця, академіка Канадської академії мистецтв.

• 100 років від дня народження **Івана Бенедиктовича Бровка** (1915-2009), українського вченого-педагога, літературознавця, випробувача ракетно-космічної техніки, учасника українського правозахисного руху.

16 • 340 років від дня народження **Луї де Рувруа Сен-Сімона** (1675-1755), французького політичного діяча, письменника-мемуариста.

17 • 70 років від дня народження **Івана Федоровича Карабиця** (1945-2002), українського композитора, диригента, педагога, музично-громадського діяча.

18 • 180 років від дня народження **Цезаря Антоновича Кюї** (1835-1918), російського композитора, музичного критика, військового інженера.

• 150 років від дня народження **Валентина Олександровича Сєрова** (1865-1911), російського живописця, представника російської гілки імпресіонізму.

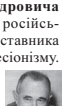

• 130 років від дня народження **Джованні Джерманетто** (1885-1959), італійського письменника, публіциста, діяча робітничого руху.

• 125 років від дня народження **Леона Муссінака** (1890-1964), французького письменника, мистецтвознавця, кінокритика і теоретика кіно.

20 • 240 років від дня народження **Андре Марі Ампера** (1775-1836), французького фізика і математика, одного з творців основ електродинаміки. Одиниця виміру сили електричного струму СІ ***ампер*** названа на його честь.

• 150 років від дня народження **Михайла Івановича Туган-Барановського** (1865-1919), українського і російського економіста, історика, соціолога, громадського діяча, теоретика кооперативного руху. Генеральний секретар (міністр) фінансів Української Центральної Ради (серпень-листопад 1917).

21 • 200 років від дня народження **Гораса Уеллса** (1815-1848), американського лікаря-стоматолога, який став першовідкривачем анестезуючих газів для знеболювання під час операцій.

• 170 років від дня народження **Олени Антонівни Косач** (у заміжжі – Тесленко-Приходько) (1845-1927), української письменниці та громадської діячки, учасниці народницького руху. Тітка Лесі Українки.

• 130 років від дня народження **Умберто Нобіле** (1885-1978), італійського конструктора дирижаблів, дослідника Арктики, генерала.

• 110 років від дня народження **Крістіана Діора** (1905-1957), французького підприємця і модельєра одягу.

• 25 років тому (1990) відбулася символічна акція – ***Живий ланцюг єднання***, організована Народним Рухом України. Майже три мільйони людей взялися за руки, з'єднавши Львів та Київ в пам'ять 71-річчя Злуки УНР і ЗУНР.

22 • ***День Соборності України***. 22 січня 1919 Директорія УНР проголосила на Софійському майдані в Києві злуку всіх українських земель в одну Українську державу.

• 325 років від дня народження **Нікола Ланкре** (1690-1743), французького живописця, представника рококо.

• 150 років від дня народження **Володимира Еммануїловича Грабаря** (1865-1956), українського та російського правознавця, юриста-міжнародника.

• 140 років від дня народження **Девіда Льюеліна Ворка Гріффіта** (1875-1948), американського кінорежисера, актора, сценариста, продюсера.

• 125 років від дня народження **Григорія Самуїловича Ландсберга** (1890-1957), російського фізика, академіка АН СРСР, автора «Елементарного підручника фізики» в 3-х томах.

• 110 років від дня ***Кривавої неділі*** – розстрілу царськими військами мирної демонстрації петербурзьких робітників (1905). Тоді, за даними поліції загинуло 130 осіб, а майже 300 поранено. Початок Революції 1905-1907 років.

23 • 170 років від дня народження **Омеляна Ієронімовича Калужняцького** (1845-1914), українського філолога, палеографа, фольклориста і громадського діяча на Буковині.

• 160 років від дня народження **Джона Мозеса Брауніна** (1855-1926), американського конструктора зброї (за іншими даними народився 21 січня).

24 • 90 років від дня народження **Петра Петровича Ротача** (1925-2007), українського письменника, літературознавця, краєзнавця, поета-пісняра.

25 • 160 років від дня народження **Ганни Іванівни Павлик** (1855-1928), громадсько-політичної діячки революційно-демократичного напряму в Галичині, письменниці. Сестра Михайла Павлика.

27 • ***Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.*** Цього дня 70 років тому (1945) частини Червоної армії звільнили в'язнів концтабору Освенцим-Аушвіц.

• 240 років від дня народження **Фрідріха Вільгельма Йозефа Шеллінга** (1775-1854), німецького філософа, представника німецького класичного ідеалізму.

• 230 років від дня заснування (1785) у місті Атенс ***Університету штату Джорджія***, першого державного університету в США.

• 225 років від дня народження **Петра Петровича Гулака-Артемовського** (1790-1865) українського поета, перекладача, педагога, літературознавця, культурно-громадського діяча, ректора Харківського університету в 1841-1849 рр.

• 100 років від дня народження **Якова Яковича Гніздовського** (1915-1985), українського графіка, скульптора, мистецтвознавця, живописця (США).

28 • 110 років від дня народження **Петра Йосиповича Колесника** (1905-1987), українського письменника і літературознавця.

29 • ***День пам'яті героїв Крут.***

• 360 років від початку (1655) ***Охматівської (Дрижипільської) битви*** (тривала до 1 лютого) між об'єднаними силами Війська Запорозького і військ Московського царства з військами Речі Посполитої й Кримського ханства під Охматовим (тепер село Жашківського району Черкаської області) в часи Національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького (1648-1657).

• 210 років від дня відкриття (1805) ***Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна***.

• 130 років від дня народження **Сергія Івановича Руденка** (1885-1969), українського та російського антрополога, археолога, етнографа, географа.

30 • 120 років від дня народження **Петра Гавриловича Дяченка** (1895-1965), українського військового діяча, генерала-поручника Армії УНР, отамана легендарного 1-го Кінного полку Чорних запорожців.

• 110 років від дня народження **Оксани Яківни Мешко** (1905-1991), українського педагога, правозахисниці, співзасновниці й фактичного голови Української Гельсінкської групи.

31 • 300 років від дня народження **Клода Адріана Гельвеція** (1715-1771), французького літератора і філософа-просвітителя, матеріаліста утилітарного напрямку, ідеолога революційної французької буржуазії XVIII ст.

• 80 років від дня народження **Кендзабуро Ое** (1935) японського письменника, лауреата Нобелівської премії в галузі літератури (1994).

Підготував Євген ШУЛЬГА

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія: В.М. ВАСИЛИНЕНКО, О.І. ДЕМЧИК, В.Г. ДОЛГОПОЛИЙ, С.Г. КРАМАРЕНКО, М.І. РОМАНЕНКО

Головний редактор З.В. МАРЧИШИНА
Заступник редактора Є.А. ШУЛЬГА
Фотокори Г.Г. та А.Г. КРЮЧЕНКИ.
Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»: gdjerelo.jimdo.com

Свідоцтво про реєстрацію ДП № 66 від 13.12.1993.
Формат А 3. Друк офсетний.
Обсяг 1,6 ум. др. арк.

Адреса редакції: 49006, Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70, к. 216.
Телефон/факс: 732-47-61, 732-48-48.
E-mail: GDjerelo@yandex.ru